

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
291/2019	Fylkesrådet	12.11.2019

Høring - Søknad om vannuttak i Sørfjordvatnet til stamfiskanlegg og Sørfjordvatnet kraftverk - Sørfold kommune

Sammendrag

Salmobreed Salten AS søker Norges vassdrags- og energidirektorat om tillatelse til å etablere et vanninntak i Sørfjordvatnet, samt regulere vannet og utnytte fallet fra det nye inntaket i et minikraftverk.

Fylkesrådet i Nordland anbefaler Norges vassdrags- og energidirektorat å gi konsesjon til Salmobreed Salten AS under visse forutsetninger. Ettersom tiltaket kan gi negative konsekvenser for sjeldent naturmangfold må muligheten for videre bruk av dagens vanninntak vurderes grundig før en eventuelt gir konsesjon. Det forutsettes at Mattilsynet får anledning til å uttale seg i saken, slik at det avklares om tiltaket kan ha negative konsekvenser for bruken av Sørfjordvatnet som drikkevannskilde. Fylkesrådet har ingen innvendinger til at det etableres et minikraftverk i bunnen av den nye vannveien, dersom det gis konsesjon til nytt vanninntak og regulering.

Bakgrunn

Saken gjelder høring av søknad fra Salmobreed Salten AS om tillatelse til regulering og vannuttak fra Sørfjordvatnet i Sørfold kommune. Salmobreed søker også om tillatelse til å utnytte fallet fra det nye inntaket i Sørfjordvatnet i et nytt minikraftverk. Minikraftverk er kraftverk med 0,1 – 1 MW installert effekt. Søknaden skal behandles etter vannressursloven § 8. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) satt høringsfristen til 26.09.19, men fylkeskommunen har fått utsatt frist til 06.11.19.

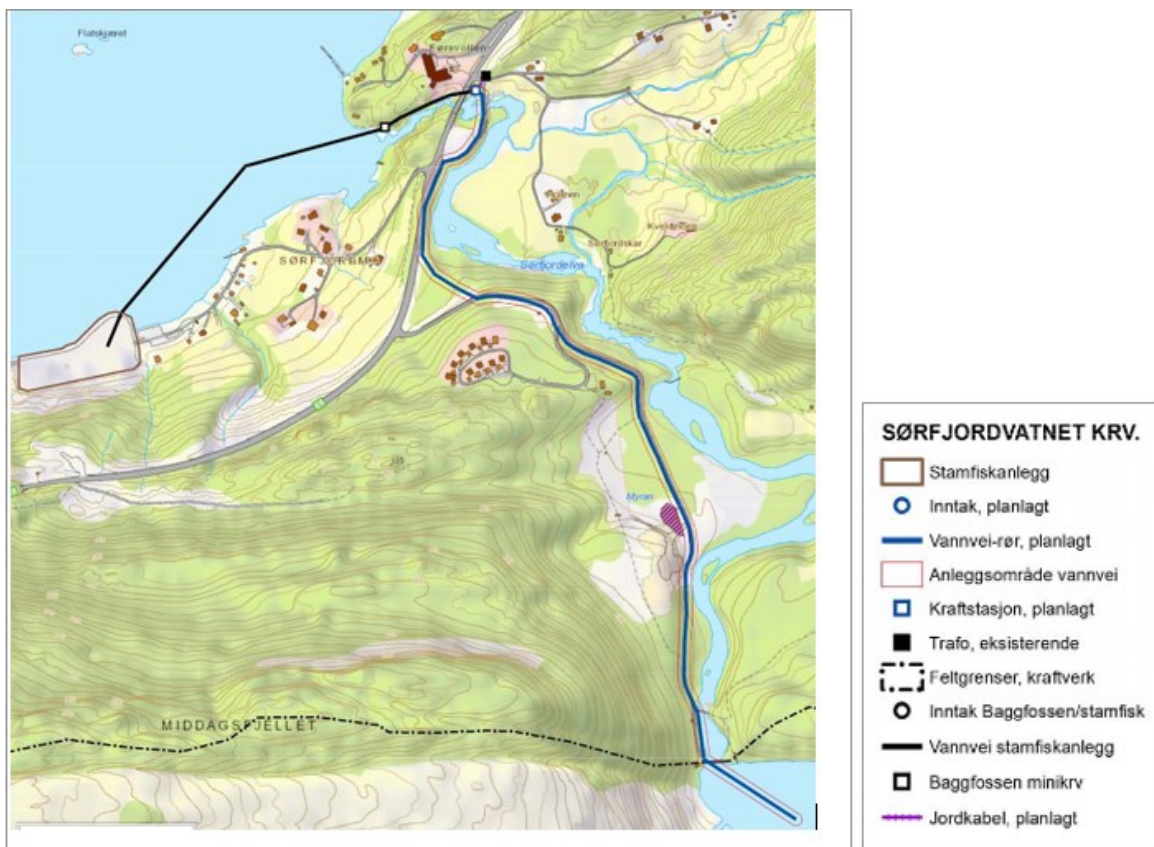

Figur 1 Plassering av Sørkjøldelva og Sørkjøldvatnet.

Søker har i dag tillatelse til uttak av inntil 15 m³/min vann fra Sørkjøldelva til produksjon av stamfisk. Det søkes om tillatelse til å flytte inntaket fra Sørkjøldelva (24 moh.) til Sørkjøldvatnet som ligger 80 moh.

Søker ønsker også å regulere vannet med to meter mellom 79 og 81 moh. Vannet vil bli forsøkt holdt på 81 moh., og vil kun bli senket når tilsiget er mindre enn summen av en pålagt vannføring i elven og stamfiskanleggets behov. Formålet med reguleringen er å sikre vann til stamfiskproduksjonen og få muligheten til å ta ut vann med ulik temperatur.

I tillegg til dette søkes det om å utnytte fallet fra det nye uttaket i Sørkjøldvatnet til produksjon av kraft. Kraftverket vil ha installert effekt på 0,12 MW og vil produsere ca. 0,8 GWh årlig. Dette tilsvarer forbruket til om lag 40 husstander. Anleggsarbeidet kan tilfalle lokale og regionale firmaer.

Figur 2 Planskisse over kraftverket med inntak i Sørkjordvatnet. Figuren viser også eksisterende Baggfossen vannkraftverk med inntak ved E6 og utløp i fjorden. Sort linje i fjorden er vannvei for overføring av vann til stamfiskanlegget.

Sørkjordvatnet er drikkevannskilde til ca. 30 abonnenter i tillegg til Kobbelv vertshus. Inntaket til drikkevannet er i Sørkjordvatnet. Deler av vassdraget er allerede overført til Kobbelv vannkraftverk. Dette har redusert vannføringen i Sørkjordelva. Dersom konsesjonsgitte Kivatn pumpe bygges vil mer vann føres ut av vassdraget. Det er etablert et minikraftverk (Baggfossen) i nedre del av Sørkjordelva. Kraftverket og stamfiskanlegget har samme vanninntak i elven 24 moh. Minikraftverket vil ikke påvirkes av de omsøkte tiltakene.

Vannveien planlegges etablert med nedgravde rør og vil for det meste følge eksisterende veier. Kraftstasjonen tenkes bygd i dagen i samme bygg som inntaket til stamfiskanlegget. Overskuddsmassene fra planlagt utbygging vil benyttes til oppgradering av eksisterende veier. Det er ikke planer om nye veier i forbindelse med utbyggingen.

Middel vannføring i Sørkjordelva er på 2,33 m³/s i et normalår. Planlagt minste vannføring fra Sørkjordvatnet er 0,5 m³/s om sommeren og 0,3 m³/s om vinteren. Dette tilsvarer dagens minste vannføring fra Baggfossen minikraftverk og ned til fjorden.

Problemstilling

Naturmangfold (tekst fra Fylkesmannen i Nordlands uttalelse)

«Det er flere fosser i Sørkjordelva nedstrøms Sørkjordvatnet, og ved to av disse er det tydelige fossesprøytsoner av fosseengutforming. Under befaring i 2007 ble den rødlistede arten flatsaltlav (VU) påvist i fossesprøytsonen like nedstrøms Sørkjordvatnet. Ettersom arts mangfoldet her er høyt og berggrunnen er relativt kalkrik, er det et visst potensial for flere rødlistearter. Lokaliteten ble av

Biørnstad m.fl. (2009) registrert som svært viktig (A-verdi).

Fosseeng er i Norsk rødliste for naturtyper 2018 vurdert som sårbar (VU). Naturtypen er utsatt for direkte arealinngrep og reduksjon i vannføringen (sprutintensitet). (...) I Nordland er denne naturtypen sparsomt utbredt. Flatsaltlav forekommer sjelden i Norge. Det ser ut til at Norge har en vesentlig andel av den globale populasjonen av flatsaltlav, og Norge har derfor et globalt ansvar for å ta vare på denne. Arten har en svært sparsommelig utbredelse i Nord-Norge og da spesielt i Nordland.»

Kulturminner

Tiltaket berører ikke kjente, verneverdige kulturminner som fylkeskommunen er delegert forvaltningsansvar for, ei heller kjente spor etter den påbegynte Polarbanen som det er flere spor etter vest for dagens E6. Potensialet for påvisning av nye, hittil ukjente kulturminner, synes å være lavt. Dersom det gis konsesjon for utbygging, vil det pålegge utbygger en aktsomhets- og meldeplikt dersom det under arbeidet i terrenget skulle oppdages fornminner.

Friluftsliv og landskap

Det planlagte tiltaket ligger i to kartlagte friluftslivsområder. Området «Heian – Myran» langs øvre del av Sørfjordelva og «Sørfjordvatn» der vannet ligger. «Heian-Myran» er registrert som et viktig friluftslivsområde og nærturterreng med middels bruk av lokale brukere. Det er tilrettelagt tursti på østsiden av Sørfjordelva, fra Kobbelv vertshus opp til utløpet av Sørfjordvatnet. «Sørfjordvatn» er del av et større utfartsområde der barmarksbruk, jakt, bærplukking, ski og fiske listes opp som de vanligste aktivitetene. Området beskrives som et svært viktig friluftslivsområde.

Landskapet i området er variert, med typiske og representative kvaliteter for landskapet i regionen. Det går skogsvei langs østsiden av Sørfjordelva, fra E6 til Sørfjordvatnet. Her er det et par naust og et hus for vannverket. Det er et massetak og en skytebane vest for veien. I nedre del er det typisk kulturlandskap, med innmark, flere gårder og hus, fritidshus, et vertshus og småveier. E6 passerer også gjennom området. Kulturlandskapet er preget av gjengroing.

Reindrift

Det aktuelle området ligger i nordlige del av Duokta reinbeitedistrikt og brukes til vinterbeite. Vinterbeite er minimumsbeite i regionen og tillegges stor verdi. Bruken av området beskrives slik: «seinvinterland, intensivt brukte områder som normalt er mest sikre mot store snømengder og nedising på midt- og seinvinteren.»

Vannforvaltning

Tiltaket vil berøre to vannforekomster; «Sørfjordelva nedstrøms Sørfjordvatnet» (167-69-R) og «Sørfjordvatnet» (167-45933-L). Begge vannforekomstene er registrert som sterkt modifiserte (SMVF) på grunn av redusert vannføring ved overføring av vann fra vassdraget. Begge vannforekomstene har godt økologisk potensial og god kjemisk tilstand. Når det fattes enkeltvedtak om ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst skal vedtaksmyndigheten vurdere tiltaket i henhold til vannforskriften § 12.

Sørfjordvatnet benyttes som drikkevannskilde. Mattilsynet står ikke på mottakerlisten for høringsbrevet. Planer om vassdragstiltak som kan påvirke eksisterende eller framtidig drikkevannsforsyning skal sendes på høring til Mattilsynet.

Drøfting

Det å flytte vanninntaket opp til Sørfjordvatnet og regulere vannet, vil gi sikker og forutsigbar tilgang på vann til det nye settefiskanlegget. Produksjon av kraft vil bidra med 0,8 GWh årlig. Tiltaket kan også bidra til lokal verdiskaping ved ringvirkninger i byggefasen og inntekter fra

kraftproduksjon i driftsperioden.

Dersom inntaket flyttes opp til Sørfjordvatnet vil vannføringen i Sørfjordelva reduseres på strekningen ned til dagens vanninntak ved E6. Dette kan gi negative konsekvenser for et sjeldent forekommende naturmangfold langs elven med fossesprøytsoner, fosseeng og den rødlistede arten flatsaltlav. Det forventes ikke at redusert vannføring på strekningen vil ha en vesentlig påvirkning for områdets funksjon som vinterbeite for reindriften. Friluftslivsinteressene i området kan bli påvirket av at elven mister noe av sin attraksjonsverdi og av at Sørfjordvatnet kan få lavere vannstand i tørre perioder.

Regulering av Sørfjordvatnet vil føre til økt næringsinnhold i vannet de første årene etter regulering ettersom kantvegetasjonen langs vannet vaskes ut ved hevet vannstand. Det er viktig at Mattilsynet får mulighet til å vurdere om tiltaket vil gi konsekvenser for vannets funksjon som drikkevannskilde før det eventuelt gis konsesjon.

Formålet med tiltaket er å sikre stabil tilgang på vann til settefiskanlegget ved en regulering som tillater magasinering for tørre perioder. En konsekvens av å flytte vanninntaket blir redusert vannføring i elven, med mulige konsekvenser for sjeldent forekommende naturtyper og arten flatsaltlav. Det må derfor vurderes grundig om vannbehovet er så stort at det ikke kan dekkes opp gjennom eksisterende inntak. Videre må det avklares med Mattilsynet om tiltaket kan gi konsekvenser for bruken av Sørfjordvatnet som drikkevannskilde.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesråden ønsker at settefiskanlegget skal ha forutsigbare rammer for driften og en sikker tilgang på nok rent vann. Det foreslåtte tiltaket kan gi negative konsekvenser for naturmangfoldet ved Sørfjordelva og konsekvensene for Sørfjordvatnet som drikkevannskilde fremstår som uklare. Fylkesråden mener derfor at alternativet med videre bruk av dagens vanninntak og mulige konsekvenser for drikkevannskilden, må belyses og vurderes grundig før en eventuelt gir konsesjon til den omsøkte løsningen. Det er her viktig at Mattilsynet får anledning til å uttale seg. Dersom det gis konsesjon til nytt vanninntak og regulering, ser fylkesråden ingen problem med at det også bygges et minikraftverk i bunnen av den nye vannveien.

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming og folkehelse. Sakens konsekvenser for miljø og andre brukerinteresser er beskrevet tidligere i denne saken.

Vedtakskompetanse

Det vises til FT-sak 52-2016 – Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget, hvor det i pkt. 3.27, heter at myndighet til å avgi uttalelse til søknad om konsesjon (jf. lovens § 3 punkt a og b) etter lovens § 8, delegeres til fylkesrådet.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet i Nordland anbefaler NVE å gi konsesjon til vannuttak fra Sørfjordvatnet i Sørfold kommune og regulering av Sørfjordvatnet. Dette under følgende forutsetninger:
 - a. Muligheten for videre bruk av dagens vanninntak må vurderes grundig før en

- eventuelt gir konsesjon til flytting av vanninntaket med tilhørende regulering.
- b. Tiltaket må ikke gi negative konsekvenser for bruken av Sørfjordvatnet som drikkevannskilde. Dette må avklares med Mattilsynet.
2. Fylkesrådet har ingen innvendinger til at det etableres et minikraftverk i bunnen av den nye vannveien, dersom det gis konsesjon til nytt vanninntak og regulering.
3. Dersom det gis konsesjon til tiltaket ber fylkesrådet om at:
- a. Det stilles krav om slipp av tilstrekkelig minstevannføring hele året av hensyn til naturmangfoldet i vassdraget.
 - b. De fysiske tiltakene får en god landskapsmessig og estetisk tilpasning.
 - c. Det må opprettes dialog med reindriftsnæringen, som bør involveres i detaljplanleggingen slik at tiltaket kan tilpasses reindriftenes bruk av området.
 - d. Nordland fylkeskommune viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Nordland fylkeskommune - Kulturminner i Nordland og Sametinget varsles umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeid i marken.

Bodø den 05.11.2019

Kirsti Saxi

fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
sign

12.11.2019 Fylkesrådet

FRÅD-291/2019

Vedtak

Innstillingen enstemmig vedtatt